

သောင်းဝေဦး

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်တိုင်းက

မုန်တိုင်းစစ်ဆင်ရေးကြီး

စာရေးသူ၏ အမှာ

စစ်သားအနှစ် ၃၀ လုပ်ခဲ့သော်လည်း ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်သို့
လုံးဝမရောက်ဘူးခဲ့ပါ။

Y.C.D.C ရောက်မှ မြို့တော်ဝန်ခွင့်ပြု၍ ပုသိမ်နှင့် ချောင်းသာသို့တစ်
ခေါက်ရောက်ခဲ့ရ၏။

အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် စာတွေ တရစပ်ရေးဖြစ်တော့ ဧရာဝတီမြစ်
ဝကျွန်းပေါ်သို့ မလွဲမသွေ သွားရတော့၏။ လွန်ခဲ့သည့် အနှစ်လေးငါးဆ
ယ်က ရွှေလင်းယုန်နှင့် မိုးဟိန်းစစ်ဆင်ရေးကြီးများ အကြောင်းရေးရန်
မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကို ခရီးထွက်ခဲ့သည် ။ တစ်ခေါက်မက နှစ်ခေါက်၊ သုံး
ခေါက်၊ လေး ခေါက်။

ထိုအခါ

ပုသိမ်နှင့် မြောင်းမြလို မြို့ကြီးများ သာမက

ဒေးဒရဲ

ဖျာပုံ

ဘိုကလေး

မော်လမြိုင်ကျွန်း

ငပုတော

ကျိုက်လတ်

မအူပင်

ညောင်တုန်း

ပန်းတနော်၊ အိမ်မဲ မြို့များ သို့ပါရောက်ဖြစ်သည် ။

ပုသိမ်မှ ဟင်္သာတသို့ကားဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်သွားခဲ့ရာ

ကျောင်းကုန်း

ရေကြည်

အသုတ်

ငါးသိုင်းချောင်း

ကျုံပျော်

သောင်ကြီး

ရှားခဲ

နိဗ္ဗာန်

နတ်မှော်

ဟင်္သာတ

ဒါက အသွား၊ အပြန်တွင်

ဇလွန်

ခနုဖြူ

စက္ကော့ / ညောင်တုန်း

စသည် တို့ အား ထုံးလိုချေ ရေလိုနှောက်ခဲ့ပြီ။

ဟိုတုန်းက လမ်းတွေဆိုးလှ၏။ ဂလုံးဂလွမ်း လမ်းတွေ။ အခုတော့ ရိုးသားကြိုးစား ဧရာဝတီသားများ ၏ အားထုတ်မှုဖြင့် ဧရာဝတီတစ်တိုင်းလုံး ကွန်ကရစ်နှင့် ကတ္တရာလမ်းတွေဖြစ် နေပါပြီ။

လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၂၀ ကာလကား ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်၌ ကားလမ်းတွေမကောင်းသေး ပါ။ ရန်ကုန်-ပုသိမ်လမ်းမကြီးလောက်သာရှိပါသေးသည် ။ ရန်ကုန်အနောက်ဘက်က လှိုင်မြစ်ပေါ် တွင် တံတားများ

က တည်ဆောက်ဆဲ။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်-ဧရာဝတီကားတွေ ဥဒဟိုမသွားနိုင်သေး။ သင်္ဘောများကို အားကိုးနေရဆဲ။ သို့ရာတွင် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးကား ၁၉၇၃ လောက်ကတည်း က ဖြတ်လေးဖြတ်နှင့် ပြည်သူတွေပါဝင်သော ရွှေလင်းယုန်နှင့် မိုးဟိန်းစစ်ဆင်ရေးကြီးများကြောင့် သောင်းကျန်းသူ ကင်းရှင်းသည့် အဖြူရောင်နယ်မြေဖြစ်ခဲ့ပါပြီ။ ဒေသခံတွေ အေးအေးဆေးဆေး ကိုယ့်ဝမ်းစာ ကိုယ်ရှာစားနိုင်ခဲ့ကြပါပြီ။

အနှစ် ၂၀ ခန့် အေးချမ်းသာယာနေသည့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသကြီးသည် ၁၉၉၁ ခုနှစ် မိုးနှောင်းကာလ အောက်တိုဘာလဆန်း၌ သေနတ်သံများ ကြားရပြန်၏။

ဘာဖြစ်တာပါလိမ့်။

KNU တွေ ပင်လယ်ပြင်က စက်လှေတွေနဲ့ ဝင်လာလို့ တဲ့ ဘယ်နေရာတွေလဲ။

လပွတ္တာ၊ မော်လမြိုင်ကျွန်း၊ ဝါးခယ်မ

ဘိုကလေး၊ မြောင်းမြနဲ့ ငပုတောဘက်တဲ့ ။

ဟ ... လာပြန်ပြီလား။

အရင်တစ်ခါလည်း ပြည်ပြေးညှိမှိုင်းနဲ့ အပေါင်းပါများ ပင်လယ်ပြင်ကနေပြီး ဖျာပုံ၊ ဘိုကလေးဘက် ဝင်ခဲ့ဖူး၏။ ၁၉၇၂ ခုနှစ် ခုလို စက်တင်ဘာမှာ ပါပဲ။ ထိုင်းနိုင်ငံ ရနောင်းကနေပြီး စက်လှေတွေနဲ့ ဝင်လာတာ ။ ပြည်ပြေးတင်မောင်ဝင်းက သစ္စာရေတိုက်ပြီး လွှတ်လိုက်တာတဲ့ ။ အင်အား ၆၀/၇၀ ခန့် စက်လှေက ခုံးလှေတွေ။ ဒါကိုတပ်မတော်က ကြည်းရေလေပူးပေါင်း စစ်ဆင် ရေးသာမက ပြည်သူပါ ပါဝင်ပြီး ပိတ်ဆို့ ရှင်း

လင်းရာ စစ်ဆင်ရေးကာလတစ်လလောက်အတွင်းမှာ ပင် ညိုမှိုင်းနဲ့ ဖွဲ့
သည် သေသူ သေ၊ အဖမ်းခံရသူ အဖမ်းခံရ၊ လက်နက်ချသူချနှင့်
ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းကာ လက်စတုံးချေမှုန်းခြင်းခံလိုက်ရ၏။

အခုလည်း အဲဒါကို မမှတ်သေးဘူး။

GNU က တစ်ကျော့ ပြန်ဝင်လာပြန်ပြီ။

ဒီတစ်ခါကတော့ လူလည်း များ သည် ။ လက်နက်တွေလည်း များ
သည် ။ လွှတ်လိုက်တာက GNU ဗဟိုရဲ့ အစီအမံအရ GNU တပ်မဟာ (၄
) က တာဝန်ယူပြီး တနင်္သာရီတိုင်း၊ ပုလော ပုလောက် (ပလောက်) ဒေ
သကနေပြီး လွှတ်လိုက်တာ။

ဝင် လာပြီး အာမခံတွေမြှုပ်နှံကာ ဒေသခံ ကရင်တိုင်းရင်းသားများ
အား စည်းရုံးပြီး War mobilized လုပ်၍ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတစ်ခုလုံး
အုံကြွတော်လှန်ရန် ကြံစည်ခြင်းပင်။

GNU တပ်မဟာ (၄) က အတော်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး လူလေးငါးခြောက်
ဆယ် ခုနစ်ဆယ် ရွေးလွှတ်လိုက်သည် ။ သူတို့ လုပ်ငန်းကြီးမစမီမှာ
ပင် သတင်းပေါက်ကြား၍ ပစ်ခတ်မှုတွေ စဖြစ် သည် ။ ရဲတွေ သတင်း
စုံစမ်းဖော်ထုတ်ရန်အသွား တိုက်ပွဲဖြစ်သည် ။ အစိုးရဘက်က အကျအ
ဆုံးတွေ ရှိသည် ။

ထိုအခါ ချက်ချင်းပင် နတခနှင့်စစ်ရုံးက ချေမှုန်းရေးကို ကြည်း၊ ရေ၊
လေဖြင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ တပ်မ (၁၁) က တပ်တွေထပ်သွင်း
၏။ ပိတ်ဆို့ရှင်းလင်း၏။ အရင်လိုပါပဲခင်ဗျား။

နှစ်လခန့်အကြာတွင် တော့ အားလုံး ဇာတ်သိမ်းသွားတော့၏။ ဝင်
လာသူတွေ လက်စတုံး ချေမှုန်းခြင်း ခံရတော့၏။ အေးအေးချမ်းချမ်းနေ

ရသည့် ပြည်သူတွေက သေနတ်သံတွေ မကြားလို တော့ပါ။ ပြည်သူ လက်မခံသဖြင့် ဝင်လာသူတွေ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းသွားတော့၏။

ထိုစဉ်မှ စ၍ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကား သေနတ်သံများ လုံးဝဆိတ်သုဉ်းခဲ့ပါပြီ။ ယခုအခါ KNU နှင့်ကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးရပြီးဖြစ်ပါသဖြင့် အားလုံး တစိတ်တဝမ်းတည်း တိုင်းရင်းသားများ တူတူ ညီညီ ရယ်ရယ်ပြီးပြီး နေနိုင်ကြပါပြီ။ နေနေကြပါပြီ။ ပြည်သူတွေ ပျော်ပါစေ။

ဤဖြစ်စဉ်ပါ မုန်တိုင်းစစ်ဆင်ရေးအား စစ်ရေးရှုထောင့် သက်သက် ကသာ မဟုတ်ဘဲ ငြိမ်း ချမ်းရေး ရှုထောင့်ကပါ သုံးသပ်ပြီး ရေးသားတင်ဆက်လိုက်ရကြောင်းပါခင်ဗျား။

ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ကြပါစေ
သောင်းဝေဦး
၅-၉-၂၀၁၇

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်တိုင်းက မုန်တိုင်းစစ်ဆင်ရေးကြီး

နိဒါန်း

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကြီးသို့ အငြိမ်းစားဘဝ စာအုပ်တွေ
ရေးတော့ အခေါက်ခေါက် အခါခါရောက်ဖြစ်သည်။ ။

ပထမစာအုပ်က "ပြည်သူပါဝင်သော မြစ်ဝကျွန်းပေါ်
စစ်ဆင်ရေးများ "

ဒီစာအုပ်ရေးတော့ မြောင်းမြ စသွားသည်။ ။

အရေးကြီးသည့် သိလ္လာနယ်မြေ သိလ္လာကြောကို ရောက်ခဲ့သည်။ ။

သိလ္လာတွင် လှည့်ပတ်မွေနှောက်ပြီး ရန်ကုန်-ပုသိမ် လမ်းမကြီးမြောက်ခြမ်း အသုတ်၊ ရေကြည်၊ ကျုံပျော်၊ ကျောင်းကုန်းနှင့် ဟင်္သာတဒေသများကို ရောက်ရပြန်၏။ ဒီနေရာတွေက ဟိုတုန်းက KNDO, KPLA, KPG F တွေ ကျက်စားခဲ့တဲ့ နေရာတွေ။

ဒုတိယစာအုပ် "ကြုံခဲ့ဖူးသော မြစ်ကူးစစ်ဆင်ရေးများ " စာအုပ်ရေးတော့ ဘုရင့်နောင်ရဲ့ "နောင်ရိုးတိုက်ပွဲ" ရေးရန် နောင်ရိုးရှာပုံတော် ဖွင့်ရသည်။ ။

နောင်ရိုးဆိုတာ ဘယ်မှာ လဲ ...

သိသူရှားလှ၏။ နောင်ရိုးအကြောင်းသာ ကိုးကားနေကြတာ။ နောင်

ရိုးဆိုတာ ဘယ်မှာ မှန်း မသိ။ တောင်ငူနားမှာ လိုလို၊ ပြည်နားမှာ လိုလို ပြောကြဆိုကြသည် ။ နောင်ရိုးသမိုင်းသိသူတွေ ရှား လှ၏။ ကျွန်တော် သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် သမိုင်းသင်ခဲ့၏။ ပထဝီ၊ သမိုင်း၊ နိုင်ငံရေး သိပ္ပံ ဘာသာတွဲဖြင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရခဲ့သည် ။ ထို့ကြောင့် စာပေါ်မှာ တော့ နောင်ရိုးကိုသိပါသည် ။ မရောက်ဘူးခဲ့ ပါ။ ခုတော့ နောင်ရိုးကို လိုက်ရှာသည် ။

နောင်ရိုးက အိမ်မဲနှင့် မြောင်းမြကြား။

အိမ်မဲချောင်းနှင့် နောင်ရိုးချောင်းက တစ်ဆက်တည်း။

အိမ်မဲဒေသခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ အကူအညီနှင့် နောင်ရိုးကို တွေ့ခဲ့ပါသည် ။ နောင်ရိုးချောင်း ကား ကောသွားခဲ့ပါပြီ။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ချောင်းများ ကား အတော်များများ ကောသွားခဲ့ပြီ။ တာတွေ ဖို့ ၊ ဆည်တွေ ဆောက်၊ လမ်းတွေ ဖောက်၊ တံတားတွေ ဆောက်နဲ့ ချောင်းများ ကောသွားကြ၏။ ရန်ကုန်မှာ ပင် ဒီရေရောက်ချောင်းများ အိမ်တွေဆောက်ကြ၍ ပိတ်သွားသည် ။ ကောသွားသည် ။ ပျောက်သွားကြသည် ။ ဒါကြောင့် မိုးကြီးတဲ့ အခါ ရန်ကုန် ရေလျှံတာပေါ့ဗျာ။

သမိုင်းဆရာကြီး ဦးသန်းထွန်းက သမိုင်းသင်တာ "မအ"အောင်လို့ တဲ့ ။

သမိုင်းသင်ခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်အညာသား တောသား သိပ်မအတော့ပါ။ အရင်ကတော့ အညာ သား အတတ် ခဏလာ ရေယူခဲ့စမ်း ဆိုသည့် ခြင်္သေ့ဖတ်စာအုပ်ထဲက ခပ်အအ အညာသား ဖြစ်၏။ သမိုင်းသင်မိ၍ သိပ်မအတော့ပါ။ ဒါတောင် အချင်တဲ့ နေရာမှာ အတော်အနေပါသေးသည် ။ ထားပါ တော့ခင်ဗျာ။

တတိယစာအုပ်ကတော့ "ကျွန်တော်သိသော သမ္မတကြီးဦးသိန်းစိန်

သူ့အကြောင်းရေးတော့ ပုသိမ်-မော်တင်-ဟိုင်းကြီးလမ်းအတိုင်း ဦးသိန်းစိန်ဇာတိ ကျုံကူးကို ရောက်ခဲ့၏။ အရောက်သွားခဲ့၏။ ကျုံကူးနှင့် ငပုတော ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ။

ဒီနောက်တော့ ဧရာဝတီတိုင်းနှင့် ကျွန်တော် ယခုနေတဲ့ ရန်ကုန်ကား အိမ်ဦးနှင့်ကြမ်းပြင် ဖြစ်သွားပါပြီ။ ၁၀ နှစ်တာကာလအတွင်းမှာ ဧရာဝတီတိုင်းသို့ တစ်နှစ်တစ်ခေါက် မှန်မှန်ရောက် တော့၏။ သွားတတ် လာတတ်သွားပါပြီ။

ယခုလည်း ဧရာဝတီတိုင်းက မုန်တိုင်းစစ်ဆင်ရေးကြီး ရေးဖြစ်တော့ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်း ပေါ်ဒေသတောင်ခြမ်း ပင်လယ်ဘက်ထိသွားပါဦးမည်။

KNU များက တနင်္သာရီတိုင်း၊ မြိတ်၊ ထားဝယ်ဒေသမှ စက်လှေများဖြင့် ပင်လယ်ပြင်က ဝင်လာကြတာလေ။ ဒါတွေကိုသိမှ စစ်ရေးသုံးသပ်ရပါမည်။

စစ်ရေးသုံးသပ်ပြီး ဒီစာအုပ်ကို နိဂုံးချုပ်ပါမည်။

ဘာကြောင့်များ KNU နဲ့ ပြည်ပြေးတွေ ဒီဒေသကြီးမှာ ပျော်ကြတာပါလိမ့်။ အဖြေရှာပါ မည်။ တွေ့ရှိချက်များကို တင်ပြသွားပါမည်။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကို ၁၉၇၂ ခုနှစ်က ပြည်ပြေးတွေကတစ်ကြိမ်၊ ၁၉၉၁ ခုနှစ်က KNU က တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်ဝင်လာသည် ။ နှစ်ကြိမ်လုံး တစ်လ၊ နှစ်လလောက်အတွင်း အားလုံးပြုတ်ပြုတ် ပြုန်း လက်စတုံးချေမှုန်းခံရတော့၏။ ဒါတွေကို စုပေါင်းကာ သုံးသပ်တင်ပြသွားပါမည် ခင်ဗျား။

အခန်း (၁)

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ၏ ပထဝီဝင်အချက်အလက်များ

တည်နေရာနှင့် မြေမျက်နှာပြင်

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကြီးသည် မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းမြေပြန့်ဒေသ၏ တောင်ဘက်အကျဆုံးတွင် တည်ရှိသည်။ မြောက်ဘက်တွင် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ အရှေ့ဘက်တွင် ပဲခူးတိုင်း ဒေသကြီးနှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ တောင်ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်တွင် ကပ္ပလီပင်လယ်နှင့် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်၊ အနောက်မြောက်ဘက်တွင် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့နှင့် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း တည်ရှိနေ၏။

စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၁၃၅၆၇ ကျယ်ဝန်းပြီး ဒီရေရောက် ချောင်းမြောင်းများ အလွန်ပေါများ သောဒေသ ဖြစ်၏။

မြေမျက်နှာပြင်မှာ ဟင်္သာတခရိုင်အရှေ့ခြမ်းရှိ ပဲခူးရိုးမတောင်စွယ် တောင်တန်း အနည်းငယ် နှင့် ဟင်္သာတအနောက်ခြမ်းရှိ ရခိုင်ရိုးမ တောင်စွယ်တောင်တန်းများ သည် တောင်ဘက်အစွန်ဆုံးရှိ မော်တင်စွန်းဘုရားနှင့် ဟိုင်းကြီးကျွန်းအထိ ဆက်စပ်နေ၏။ စာရေးသူ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသိန်းစိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရန် ပုသိမ်မှ ကျိုက်ကူးသွားခဲ့စဉ်က ထိုတောင်စွယ်တောင်တန်းများကို ဖြတ်ခဲ့ရသည်။ ။ အကွေ့ အလိမ်များ လှ၏။ လမ်းကလည်း ကျဉ်းပေသည်။ ။ မြောင်းမြ၏ တောင်ဘက်ရှိ သီ

လွှာကြောကား ရှားပါးသော အတွင်းပိုင်းမြေမြင့်ကလေး ဖြစ်၏။ ထိုနေရာများမှ လွဲပြီး ကျန်ဒေသများကား မြေပြန့် များ ဖြစ်ကြပါ၏။

ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်းသည် မိုးကောင်းပြီး ပင်လယ်နှင့်နီးသဖြင့် ဒီရေရောက် မြစ်များ ချောင်းများ ပေါများ လှ၏။

ဧရာဝတီမှ ဖြာထွက်သော မြစ်ငယ်၊ ချောင်းငယ်များကား ငဝန်မြစ်ခေါ် ပုသိမ်မြစ်၊ ဒါးက မြစ်၊ ပန်းမဝတီမြစ်၊ ရွှေးမြစ်၊ ရာဇုဒိုင်မြစ်၊ ဂုံညင်းတန်းမြစ်၊ ဖျာပုံမြစ်၊ ဘိုကလေးမြစ်၊ တိုးမြစ်၊ ကျွန်းပြဿဒ်မြစ်၊ ပြန်မလော့မြစ် စသည် တို့ ဖြစ်ကြ၏။

အထင်ရှားဆုံးမြစ်များမှာ ငဝန်မြစ်၊ ရွှေးမြစ်နှင့် တိုးမြစ်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ အားလုံး တောင်ဘက် ကပ္ပလီပင်လယ်သို့ စီးဝင်ကြလေသည် ။

ရာသီဥတု

ပင်လယ်နှင့်နီးသောကြောင့် နွေအခါအေးပြီး ဆောင်းအခါ နွေးသောဥတုရှိ၏။ မိုးလည်း ကောင်းလေသည် ။ မိုးရေချိန် လက်မ ၁၀၀ အထက်ရှိသည် ။ ရာသီဥတု မျှတသည် ဆိုနိုင်သော်လည်း ရံဖန်ရံခါတွင် ကား ပူအိုက်စွတ်စိုလေသည် ။ အပူဆုံးလမှာ မတ်၊ ဧပြီလများ ဖြစ်၍ အအေးဆုံးလမှာ ကား ဒီဇင်ဘာ၊ ဇန်နဝါရီလများ ဖြစ်ကြ၏။

သဘာဝပေါက်ရောက်ပင်များ

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသသည် ပင်လယ်နှင့် တဆက်တစပ်တည်းဒေသဖြစ်၍ လမု တော၊ ကနစိုတော၊ ဓနိတောများ ၊ ဒီရေရောက်တောများ ပေါများ သည် ။ ရခိုင်ရိုးမနှင့် ဆက်စပ် ဒေသများ တွင် ဝါး

တောကြီးများ ရှိသည် ။ မြောက်ဘက် ဟင်္သာတဘက်တွင် မူ မုတ်သုန် သစ်တော များ ရှိပြီး အဖိုးတန်ကျွန်းသစ်များ ပေါက်ရောက်သည် ။ အချို့နေရာများ ၌ ကျူတော၊ ကိုင်းတောနှင့် ကိုင်းခေါင်းဖြူများကို မြင် တွေ့ရပါသည် ။ အဖိုးတန်သစ်ထုတ်နိုင်သော အခြေအနေမရှိပါ။ တော တောင်လျှိုမြောင်များ တွင် ကား ခြံတော ကိုင်းတောများ ၊ ဆူးပင်များ ၊ ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းများ နှင့် ပြည့်နေတတ်ပါသည် ။

အများအားဖြင့် ဒေသခံများမှ သစ်တောများကို ရှင်းလင်းပြီး လယ် ယာမြေများ အဖြစ် ပြုပြင် ပြောင်းလဲထားသည် ကို တွေ့ရပါသည် ။

နေထိုင်သောလူမျိုးများ

သမိုင်းအစဉ်အလာအရ ဤဒေသ၏ တောင်ပိုင်းသည် ရှေးပဝေသ ဏီက မွန်လူမျိုးများ နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် နေရာဒေသအတော်များများ တွင် မွန်အမည်များကို တွေ့ရပါသည် ။

ဥပမာ- ကျုံမငေး၊ ဝါးခယ်မ၊ ကဒုံကနီ၊ ကပ်သမျှင်၊ ကျုံကဒွန်း စသ ည် တို့ ဖြစ်၏။

မွန်လူမျိုးများ နောက်တွင် ဝင်လာသူများကား ကရင်လူမျိုးများ ဖြစ် ၏။ ကရင်လူမျိုး၌ ကွင်း ကရင် ခေါ် ပိုးကရင်များ သာမက တောင်ပေါ် ကရင် ခေါ် စကောကရင်များ လည်း နေထိုင်ကြပါ သည် ။ ပိုးကရင်ဦး ရေက ပို၍ များ သည် ကိုတွေ့ရ၏။ ကျန်လူမျိုးများကား ဗမာနှင့် ရခိုင်များ ဖြစ်၏။ မြို့ကြီးများ ၌ ဗမာများ အများ ဆုံး နေထိုင်ကြပြီး အ နောက်ဘက်ခြမ်း ရခိုင်ရိုးမအခြေ၌ ကား ရခိုင်ရွာ များ အများ အပြား တွေ့ရ၏။ ယခုအခါ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်၌ မွန်လူမျိုးများကား ပျောက်ကွယ် သလောက်ရှိနေပြီဖြစ်ပြီး ဗမာနှင့် ကရင်တို့ သာ အများ ဆုံး

နေထိုင်သည် ကို တွေ့ရ၏။ ယခု မုန်တိုင်း စစ်ဆင်ရေးတွင် ဝင်ရောက် လာသည့် KNU များ သည် ဒေသခံ ကရင်လူမျိုးများကို အားကိုးပြီး ဝင် ရောက်လာခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ။ ဒေသခံများက ဟုတ်တိပတ်တိ လက် မခံကြခြင်းကြောင့်ကျဆုံးသွား သည် ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ။

အလုပ်အကိုင်

မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ပြည်သူလူထု၏ အလုပ်အကိုင်များမှာ အဓိက အားဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ပင် ဖြစ်၏။ ဆန်စိုက်ကြသည်။ ။ ဆန်ပြီး က အခြား ပဲ၊ နှမ်း၊ ဆေးရွက်ကြီး၊ ကြံ၊ ဂုံလျှော် စသော အသီး အနှံများ ကို စိုက်ကြသည်။ ။ ခြံလုပ်ငန်းလည်း လုပ်ကြသည်။ ။ နေရာတကာတွင် ကွမ်းသီးခြံ၊ အုန်းခြံ များအား တွေ့ရတတ်သည်။ ။ ရွာတိုင်း ရွာတိုင်း စိမ်း ညိုနေသော အုန်းပင်၊ ကွမ်းသီးပင်များအား အဝေးကပင် လှမ်း၍ မြင်နိုင် ပါသည်။ ။ သို့ရာတွင် အဓိက စိုက်ပျိုးရေးမှာ ဆန်စပါးပင်ဖြစ်ပါ၏။ မြစ် ဝကျွန်းပေါ်သည် မြန်မာပြည်၏ စပါးကျီ ဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံ စပါးအ ထွက်၏ ထက်ဝက်ကျော်သည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မှ ထွက်၏။ ထို့ကြောင့် ဒေသခံများ သည် စိုက်ပျိုးရေးသမား တောင်သူဦးကြီးများ အများ ဆုံး ဖြစ်၏။

ပင်လယ်နှင့်နီးသဖြင့် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို လုပ်ကြ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိက ငါးနှင့် ငါးပိ၊ ငါးခြောက် စသည့် ရေထွက်ကုန်ပစ္စည်း ပင်လယ် ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများကို မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မှ ပင် တစ်နိုင်ငံလုံး ဖြန့်ချိပေး သည်။ ။

ထို့အပြင် ပင်လယ်ကိုအခြေပြု၍ ဆားထုတ်လုပ်၏။ ဆားကို အကြီး အကျယ်ဆုံးထုတ်လုပ် သည့်မြို့မှာ လပွတ္တာ ဖြစ်၏။ စာရေးသူ ငယ်ငယ်

က အညာမှာ ဆားရောင်းခဲ့ဖူး၏။ အညာတွင် လပွတ္တာဆားက အလွန် နာမည်ကြီးလှ၏။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဆားက မွန်ပြည်နယ်ထွက် ဆားထက် အမျိုးအစားပို၍ ကောင်းလေသည် ။ ရခိုင်ဆားထက်လည်း သာ၏။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကား စားကုန် သောက်ကုန် အမျိုး စုံရှိပြီး အလုပ်အကိုင်ပေါ များ သောဒေသဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည် ။

ဒါကြောင့်လည်း လွတ်လပ်ရေးရပြီးခါစမှာ သောင်းကျန်းသူတွေ ဒီ ဒေသမှာ ပျော်နေကြတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ စားစရာမရှား သောက်စရာမ ရှား လူသူမရှား၊ ရွှေမရှား၊ ငွေမရှား ပျော်စရာဒေသ ကြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မည် ။

လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသသည် မြစ်ချောင်းများ ပေါများ လှသဖြင့် အစဉ်အဆက် ရှေးပဝေ သဏီကပင် လှေ၊ သင်္ဘောများကိုသာ သုံးခဲ့ကြ ၏။ ကုန်းလမ်း၊ ကားလမ်းဟူ၍ မယ်မယ်ရရ မရှိသေး ပါ။ ယခုစစ်ဆင် ရေးကြီးဆောင်ရွက်ချိန် ၁၉၉၁ ခုနှစ်၌ လည်း ကားလမ်းများ ကောင်း ကောင်း မရှိသေးပါ။ ရန်ကုန်-ပုသိမ် လမ်းမကြီးမှာ ဖောက်ပြီးခါစဖြစ်ပါ ၏။ သို့ရာတွင် လှိုင်မြစ်ကူးတံတားများ မထိုးရသေးသဖြင့် ရန်ကုန်သို့ ကားများ တောက်လျှောက်မပေါက်သေးပါ။

ယခုအခါတွင် မူ ဧရာဝတီမြစ်ကူးတံတားကြီး သုံးလေးစင်းနှင့် လှိုင်မြစ်ကူးတံတား သုံးလေး စင်း ဖောက်ပြီးရုံသာမက အခြားမြစ်ချောင်းများ တွင် လည်း ချောင်းကူး၊ မြစ်ကူးတံတားများ တည် ဆောက်ပြီးဖြစ်၍ ဧရာဝတီတစ်ခွင်လုံး မော်တော်ကားများ အနှံ့သွားလို့ ရနေပါပြီ။ ရန်ကုန်-ပုသိမ် နေ့ချင်းပြန်ကားများ သွားနေပါပြီ။

မီးရထားလမ်းမူကား ရှေးအင်္ဂလိပ်မင်းများ လက်ထက်က ပုသိမ်၊
ဟင်္သာတလမ်းပေါက်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ။ ယခု ရန်ကုန်-ပုသိမ် ရထားလမ်း
ဖောက်လုပ်ဆဲဖြစ်ပါသည်။ ။

မြို့တော်ပုသိမ်တွင် လေယာဉ်ကွင်းရှိသော်လည်း ပြည်သူလူထုအတွက်
လေယာဉ်များ မဆင်းသက်နိုင်သေးပါ။ မဆင်းပါ။ ယခုအခါတွင် ပု
သိမ်၌ လေတပ်ထားရှိပြီး အမောင်းသင်ယာဉ် များ တက်ဆင်းလျက်ရှိ
သည် ကို တွေ့ရပါသည်။ ။

***